

AKTIVITETER FRA FAFO ØSTFORUM

[Tidligere seminarer](#)

Seminar på Litteraturhuset i Oslo 13. desember. *Det norske migrasjonslandskapet i endring: Trender, debatter og nye utfordringer* er tittelen på det årlige seminaret til [Norsk nettverk for migrasjonsforskning](#). Fafo-forsker Jon

Horgen Friberg er en av innlederne, og skal snakke om «Arbeidsmigrasjon og fri flyt». Seminaret arrangeres på Litteraturhuset i Oslo fredag 13. desember kl 13.00-15.30. (Fafo Østforum, 29.11.13)

[Les mer om program og påmelding](#)

Paneldebatt på Litteraturhuset i Oslo 5. desember: Escaping the crisis.

Eurokrisen har sendt tusenvis av europeere på flukt fra økonomiske problemer og arbeidsledighet.

Hvordan opplever de som valgte Norge det å komme hit? ARENA Senter for europaforskning inviterte til debatt om ny forskning om arbeidsinnvandring til Norge fra kriserammede EU-land. Blant paneldeltakerne var Fafo-forsker Line Eldring. Les mer om Arena-prosjektet «[The European crises and the citizens](#)»

NYHETSSAKER FRA VÅR NYHETSTJENESTE

ALLMENNGJØRING OG SOSIAL DUMPING

[Temaside om allmenngjøring](#)

Verftssaken til ESA. NHO har sendt brev til ESA hvor det redegjøres for en rekke sider ved dommen i Verftssaken. Den langvarige saken mellom den norske stat og ni norske verft behandlet sentrale spørsmål rundt allmenngjøring av et utenbystillegg, reise, kost og losji. (NHO, 03.12.13) [Les mer](#) Se også: [NHOs brev til ESA](#) (NHO, 29.11.13)

Kronikk: EFTA-presidenten ypper med Høyesterett. EFTA-domstolens president Carl Baudenbacher skal veilede norske domstoler i EØS-rett, men blander seg inn i norske forhold, skriver advokat og

leder av LOs juridiske avdeling, Atle Sønsteli Johansen i en kronikk om Laval- dommen og EFTA presidentens deltakelse i den politiske debatten. (LO / Klassekampen, 27.11.13) [Les kronikken](#) Se også: [Knusende dom mot EU domstolen i Laval saken](#) (LO, 20.11.13)

Nyhets saker om sosial dumping

Hverken Oslo kommune eller Langemyhr anker dommen. Byggmester Harald Langemyhr ble [dømt](#) for brudd på arbeidsmiljøloven, men frikjent for bedrageri i Oslo tingrett i oktober. – Langemyhr har drevet sosial dumping. Det er grunnen til at vi hevet kontrakten. Vi fikk medhold i retten i at bruddene på arbeidsmiljøloven utgjorde vesentlig kontraktbrudd, men retten kom til at Langemyhr skulle vært gitt anledning til å rette mangler. Det er vi uenig i, sier næringsbyråd i Oslo Hallstein Bjercke. Likevel mener byrådet at det ikke var grunn til å anke. Dermed må kommunen betale Langemyhr 20 millioner kroner. (NRK Østlandssendingen, 10.11.13) [Les mer](#)

- Striden har ingenting med sosial dumping å gjøre. - Striden som nå pågår ved Risavika havn har ingenting med sosial dumping å gjøre. Konflikten handler om hvilken tariffavtale som skal regulere lønns- og arbeidsvilkår ved havna, skriver Leif Sande, forbundsleder i Industri Energi. (Industri Energi, 02.12.13) [Les mer](#) Se også: [- Havnekonflikt fra fortiden](#) (Adresseavisa, leder, 30.11.13) [- Risavika terminal bruker underbetalte utenlandske sjøfolk](#) (Norsk Transportarbeiderforbund, 22.11.13) [Krangler om sjørøveri og sosial dumping i Risavika](#) (NRK Rogaland, 23.10.13)

Selskapet NST Baltija med nye rekorder i å slippe unna Arbeidstilsynets krav. Byggefirmaet NST Baltija har betalt sine ansatte helt nede i 14 kroner timen. Arbeidstilsynet ba dem rydde opp i mai 2008, men firmaet har utsatt og trenert påleggene i over fem år. Statens innkrevingsentral har gitt dem tre måneder utsatt frist, fordi firmaet har mistet oversikt over alle påleggene som skal oppfylles. (Fri Fagbevegelse, 02.12.13) [Les mer](#)

ARBEIDSINNVANDRING

[Temaside om arbeidsinnvandring](#)

Samfunnsspeilet 5/13

Årets siste nummer av

Samfunnsspeilet er et temanummer om innvandring. Les for eksempel om arbeidsinnvandringens betydning for kommunene og for sysselsettingen mer generelt. I tillegg finnes artikler om innvandreres språkopplæring, deres fastlegebruk eller giftemål. (SSB, 10.12.13) [Les mer og last ned alle artiklene](#) Her er link til tre av artiklene som omhandler arbeidsinnvandring: [Innvandrere – hva vi nå vet og ikke vet](#) [Hvor i landet betyr EU-innvandringen mest?](#) [Innvandringen økte sysselsettingen](#)

Holden III-utvalget: Viktig å motvirke sosial dumping.

Professor Steinar Holden har ledet et utvalg som har sett på lønnsdannelsen og utfordringer for norsk økonomi. Utvalget har også sett

nærmere på utfordringer i lønnsdannelsen i lys av den høye arbeidsinnvandringen i norsk økonomi de senere årene. "Arbeidsinnvandringen motvirker flaskehalsproblemer og bidrar til å dempe presset på lønninger i flere sektorer. Samtidig er det viktig å motvirke lavlønnskonkurranse og at arbeidsinnvandrere får dårlige arbeidsvilkår." heter det i en pressemelding fra utvalget. (Fafo Østforum, 03.12.13) Les [pressemelding fra Holden III-utvalget](#) (03.12.13) Les [pressemelding fra finansdepartementet](#) (03.12.13) Last ned rapporten: [NOU 2013: 13 Lønnsdannelsen og utfordringer for norsk økonomi](#) Se nett-tv: [opptak av overleveringen](#) Les [Holden-utvalgets mandat](#) (Finansdepartementet, 14.12.12)

Ønsker Servicesenter for utenlandske arbeidstakere (SUA) i Bergen.

Innvandrerbefolkningen i Bergen er doblet siden 2007, og Bergen har lenge jobbet med å få på plass et SUA. Slike sentre er allerede etablert i Oslo, Kirkenes og Stavanger. - Hva vil arbeids- og sosialminister Robert Eriksson gjøre for å sikre at det blir etablert et SUA i Bergen, og når kan det forventes? spør stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad (KrF). (Stortinget, 04.12.13) [Les mer](#)

Ny sjekkliste for utenlandsk arbeidskraft. NHO og Abelia har utarbeidet et praktisk hjelpemiddel for medlemsbedriftene som bruker arbeidskraft fra utlandet – eller som vurderer å gjøre det. (NHO, 09.12.13) [Les mer](#)

Nyhets saker med reaksjoner på rapporten:

[Norge berget av arbeidsinnvandring](#) (VG, 02.12.13)

[Holden III-utvalget roper varsku om sosial dumping](#) (Byggeindustrien, 03.12.13)

[Glad for at Holden-utvalget går inn flere tiltak mot sosial dumping](#) (Fellesforbundet, 03.12.13)

[Tilfreds med at utvalget etterlyser bedre informasjon om organisering, innvandring og lønnsforhold](#) (LO, 03.12.13)

[Ros til utvalget fordi de har sett på hvordan arbeidsinnvandringen skaper nye utfordringer for lønnsdannelsen](#) (LO Stat, 03.12.13)

[– Arbeidsinnvandring har styrket norsk økonomi](#) (Utrop, 04.12.13)

Se også: Fafo-rapporten fra 2012: [Lovfestet minstelønn: Norden og Europa](#)

Hitra kurser bedrifter i å få arbeidsinnvandrere til å ønske seg velkomne.

Hitra har folketallsvekst og det skyldes blant annet arbeidsinnvandring fra EØS-land. Nå inviterer kommunen Hitra-bedrifter til dagskurset "Velkommen Hit!". Bedriftene skal kurses i hvordan man gir tilflytterne en følelse av at de er velkomne, og hvordan få tilflytterne til å bli boende i kommunen. (Hitra-Frøya, 02.12.13) [Les mer](#)

LUFTFART

Etterlyser tiltak for å sikre lønns- og arbeidsvilkår innen luftfarten.

- Samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen varslet via media 1. november i år, at han innen kort tid ville sende et brev til

EU-kommisjonen for å få strammere felles regler innen luftfarten. Hvilke tiltak vil statsråden ta initiativ til både nasjonalt og internasjonalt, for å sikre ryddige lønns- og arbeidsforhold og likeverdige konkurranseforhold i norsk og internasjonal luftfart? spør stortingsrepresentant Lise Christoffersen (A) i en interpellasjon til statsråden. (Stortinget, 09.12.13) [Les mer](#) Se også: [Til handling mot sosial dumping i luftfarten](#) (Arbeiderpartiet, 03.12.13)

Østeuropeiske vogtogsjåførere har oppsiktsvekkende dårlig arbeidsforhold.

Det europeiske transportarbeiderforbundet, ETF, har gjennom intervjuer av over 1000

vogtogsjåførere fra hovedsakelig Øst-Europa avdekket hvilke arbeidsforhold disse jobber under mens de kjører i Norge og Vest-Europa. Seksti prosent av dem tjener 1 euro, vel 8 kroner, per mil de kjører, de er på jobb i opptil 12 uker i strekk og jobber 11,5 timer hver ukedag i snitt. (TV2, 30.11.13) [Les mer](#)

LANGTRANSPORT

Etterspør tiltak mot trafikkfarlige trailere og sosial dumping.

- Dårlige dekk, manglende kjetting og uegnede kjøretøy utfordrer trafikk-sikkerheten på vintervegene våre.

Mange av disse er utenlandske trailere. Vi har også sett flere tilfeller av sosial dumping i bransjen, heter det i en interpellasjon fra stortingsrepresentant Kjell-Idar Juvik (A) til samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen. (Stortinget, 05.12.13) [Les mer](#)

- **Dobbelt så mye last på farlige veier.** Ferske tall fra SSB viser at vogntog fra Polen og Baltikum i dag frakter dobbelt så mye last til og fra Norge som for fem år

siden. – Nesten ingen av de østeuropeiske vogntogene har boggiaksling som kan løftes slik at man kan øke trykket mot vegbanen og dermed få bedre veggrep, og de østeuropeiske sjåførene har ikke krav om glattkjøringskurs, sier Elling Haukebø, fylkesleder i Troms i Norges Lastebileier-Forbund. (Nordlys, 30.11.13) [Les mer](#)

ANDRE NYHETER

De som kjøper håndverkstjenester uten kontrakt kan få millionkrav. Det kan bli dyrt å leie inn en håndverker svart, hvis den ansatte skader seg

mens han jobber. - Det sikreste er å engasjere et firma som selv har forsikring for sine ansatte, sier advokat Thorsteinn J. Skansbo. (Dagbladet, 09.12.13) [Les mer](#) Se også: [Latvier falt ned fra et usikret stillas på jobb - ingen vil ta ansvar](#) (Dagbladet, 05.12.13)

Verftene tilpasser seg. KMC er Klevens eget utleiefirma. Kontraktene tegnes mellom KMC og Kleven verft oppdrag for oppdrag, men arbeiderne jobber i praksis på verftet permanent, mange flere år i strekk. Det jobber bare

arbeidsinnvandrere i KMC. I selve verftsselskapet jobber nordmenn og en og annen arbeidsinnvandrer. - KMC er ikke et utleiefirma, men en underleverandør, som Kleven eier selv, sier Klevens ledelse. - Verftene har endret sine systemer for å omgå regelverket, men praksisen er egentlig som før, sier Fafo-forsker Jon Erik Dølvik. (Sunnmørsposten, 06.12.13) [Les mer](#)

Dansk LO krever lønn til au-pairer. Er det kulturutveksling, når filippinske au-pairer svinger gulvkluter, pusser vinduer og passer barn i danske hjem? Nei, det er grov utnyttelse av billig arbeidskraft, og det skal det settes en effektiv stopper for, mener dansk LO, som krever at de godt og vel 4.000 au-pairene i Danmark får lønn og samme arbeidstakerrettigheter som andre. (Dansk LOs Ugebrev A4, 10.12.13) [Les mer](#)

Uklart om håndhevingsdirektivet. Det er ulike versjoner av hva EUs arbeidsministere egentlig ble enige om da de godkjente det såkalte håndhevingsdirektivet mandag 9. desember. Saken skal nå tilbake til Europaparlamentet (LO, 10.12.13). [Les artikkelen](#) Les [bakgrunnsartikkel om håndhevingsdirektivet på arbeidslivet.no](#) Se også: [Drama før EU-enighet om udstationering](#) (fagligt.eu) Pressemelding fra EU: [EU Member States reached a landmark agreement on Posting Directive - key for better provision of cross border services and protection of workers' rights](#) (09.12.13)

Dansk debatt om tysk minstelønn.

Innføring av minstelønn på € 8.50 pr. time i Tyskland skaper ny debatt i Danmark, som verken har bindende minstelønn i lov eller allmenngjøringsordning av tariffavtalene. Noen frykter at presset på den danske arbeidsmarked vil øke når tyskerne får en høyere lønn. Men den danske LO-lederen Harald Børsting avviser å gjenåpne debatt om allmenn-gjøring. (LO Brussel, 05.12.13) [Les mer](#) Se også: [Ny tysk minstelønn presser den danske modellen](#) (Dansk LOs Ugebrev A4, 03.12.13) Fafo-rapporten fra 2012: [Lovfestet minstelønn: Norden og Europa](#)

- Polen har den mest dynamiske økonomien i hele Europa.

Etter EU-utvidelsen i 2004 har det strømmet polske arbeidere til Norge og Vest-Europa. Utvandningsstrømmen kan få en til å tro at Polen er et land med svak økonomisk utvikling. Men det er ikke tilfelle. Polen har ifølge [Bloomberg Businessweek](#) den mest dynamiske økonomien i hele Europa. - Det er likevel ikke noe som tyder på at det blir færre polakker i Norge, sier Fafo-forsker Line Eldring. (Dagbladet, 04.12.13) [Les mer](#)

Sverige: "Stoppa social dumping med lag".

I Sverige er fagbevegelsen og arbeidsgiverne i transportbransjen enige om at allmenngjøring må til for å hindre sosial dumping i bransjen. Men de svenske politiske partiene verner om den svenske modellen, og vil ikke bruke allmenngjøringsloven. (Lag & Avtal, 14.11.13) [Les mer](#)

Arbeidsledige polakker lokkes hjem.

Arbeidsledigheten blant polakker i bygg- og anleggsbransjen i Norge bare øker. NAV i Aust-Agder skal nå hjelpe arbeidsledige polakker å finne arbeid, blant annet i deres eget hjemland. Men det er vanskelig for de polske arbeidsledige å se at det vil lønne seg å reise til Polen. Arbeidsledigheten er ti prosent høyere enn i Norge, og dagpenger fra NAV utgjør en større sum enn en polsk minstelønn. (NRK Sørlandet, 03.12.13) [Les mer](#)

FLERE NYHETER finner du på [Fafo Østforums nettside](#)

[Nyhetsarkivet](#)

[Bakgrunn](#)
[Deltakere](#)
[Kontakt](#)

Fafo Østforum er en forskningsstøttet møteplass som gir oppdatert kunnskap om virkningene av EU/EØS-utvidelsene, arbeids- og bedriftsvandringer, endringer i politikktutforming og innsikt i praktiske erfaringer. Gjennom seminarer og nettside er Fafo Østforum en kunnskapsleverandør på temaet. Forumet har i dag 18 deltakere - bedrifter, organisasjoner og offentlige instanser. Forumet er åpent for flere deltakere. Interesserte kan ta kontakt med Fafo Østforums prosjektleder [Line Eldring](#).

[FoU](#)
[Off dokumenter](#)
[Statistikk](#)
[Andre publ](#)
[Fafo Østforum publ](#)

På [nettsiden](#) finner du nyhetsklipp om EU-utvidelsen, informasjon om Fafo Østforums aktiviteter, derav program for kommende seminarer og foredragsfoiler fra tidligere seminarer. I Kunnskapsbasen finner du en rekke publikasjoner, se linker i venstre kolonne.

[Bestill nyhetsbrev](#)
[Avbestill](#)
[Nyhetsbrevarkiv](#)

Om nyhetsbrevet: Fafo Østforums elektroniske nyhetsbrev sendes ut jevnlig, og gir deg informasjon om Østforums seminarer, nye publikasjoner, samt tematisert utvalg av nyhetssaker fra vår nyhetstjeneste. Det er gratis å abonnere på nyhetsbrevet. Utskriftsvennlig pdf-versjon av nyhetsbrevene finner du i nyhetsbrevarkivet.

Fafo

Kontakt:

Fafo, Postboks 2947 Tøyen, 0608 Oslo. Besøksadresse: Borggata 2b. [Google kart](#)
Tlf: (+ 47) 22 08 86 00. Fax: (+ 47) 22 08 87 00 www.fafo.no